

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/192/99

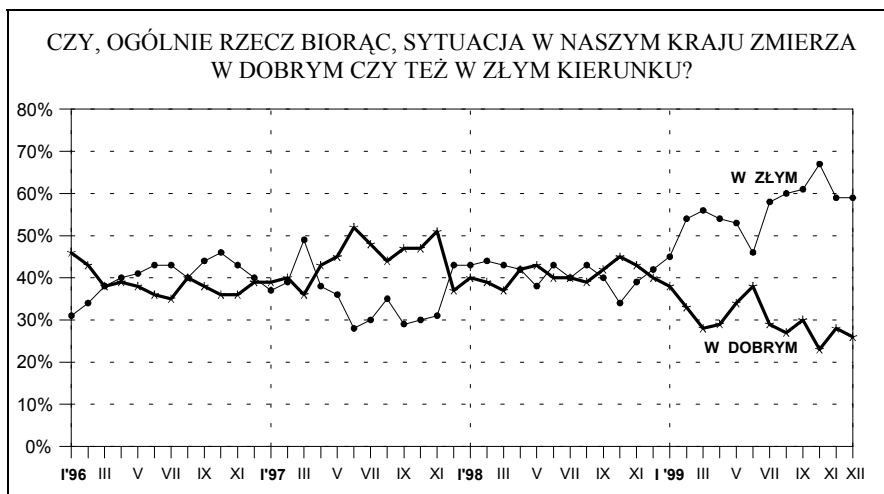
NASTROJE SPOŁECZNE W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W porównaniu z listopadem nie zmieniły się oceny bieżącej sytuacji w kraju. Obecnie 26% ankietowanych ocenia, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku, a 59% jest przeciwnego zdania.

- Nie uległy zmianie opinie o sytuacji politycznej i gospodarczej. Zarówno w ocenie życia politycznego kraju, jak i polskiej gospodarki nadal dominuje krytycyzm (odpowiednio 45% i 52%).
- W stosunku do listopada pogorszyły się oceny warunków życia badanych: odsetek opinii pozytywnych zmalał o 3 punkty, jednocześnie zaś negatywnych wzrósł o 5 punktów. Obecnie grupa osób źle oceniających warunki życia rodziny (27%) jest nieco liczniejsza niż ankietowanych, którzy uznają je za dobre (23%). Gorsze niż miesiąc temu są również prognozy dotyczące poziomu życia respondentów i ich rodzin w ciągu najbliższego roku. Obecnie 12% badanych (spadek o 4 punkty) spodziewa się poprawy warunków życia, a 31% (wzrost o 8 punktów) przewiduje ich pogorszenie.

Po zarejestrowanej w listopadzie poprawie nastrojów społecznych, w grudniu¹ można zaobserwować zahamowanie tej tendencji, a nawet częściowe jej odwrócenie. W porównaniu z ubiegłym miesiącem nie zmieniły się znacząco ogólne oceny sytuacji w kraju, a także oceny sytuacji gospodarczej i politycznej, gorzej natomiast respondenci oceniają warunki życia swoje i swoich rodzin, jednocześnie przewidując dalszą ich zmianę na gorsze w ciągu najbliższego roku. Pewien wpływ na pogorszenie ocen i prognoz mogły mieć informacje dotyczące wyższej niż planowano w tym roku stopy inflacji. Być może również spór o ustawę o podatku od dochodów osobistych, który miał miejsce bezpośrednio przed realizacją badania, sprawił, że pogorszyły się prognozy co do przyszłorocznych warunków bytowych.

OCENY

W stosunku do listopada nie zaszły istotne zmiany w ocenie kierunku rozwoju sytuacji w kraju. Nadal ponad dwukrotnie więcej jest ocen złych (59%) niż dobrych (26%). Z dłuższej perspektywy można mówić o ustabilizowaniu się negatywnych opinii o sytuacji bieżącej.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98	'99											
	w procentach												
W dobrym	40	38	33	28	29	34	38	29	27	30	23	28	26
W złym	42	45	54	56	54	53	46	58	60	61	67	59	59
Trudno powiedzieć	18	18	13	16	17	13	16	14	13	9	10	13	15

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (115), 1-7 grudnia '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłej ludności Polski (N=1097).

Tendencja do lepszej oceny sytuacji bieżącej utrzymuje się wśród badanych lepiej wykształconych i żyjących w dobrych warunkach materialnych. O tym, że sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym kierunku, częściej przekonani są mieszkańcy miast, zwłaszcza największych, niż respondenci mieszkający w miasteczkach i na wsi. Krytycyzm w ocenie sytuacji bieżącej przeważa we wszystkich grupach społeczno-zawodowych z wyjątkiem kadry kierowniczej i inteligencji - w tym przypadku oceny dobre i złe się równoważą. Wśród biernych zawodowo kierunek rozwoju sytuacji w Polsce najlepiej oceniają uczniowie i studenci.

Jeśli weźmiemy pod uwagę związek między ocenami sytuacji bieżącej a preferencjami partyjnymi badanych, to respondentów można podzielić na dwie wyraźne grupy. Do pierwszej należą dobrze oceniający sytuację w kraju potencjalni wyborcy UW i AWS, do drugiej zaś badani, którzy w większości uważają, że sytuacja w Polsce zmierza w złym kierunku. Oprócz sympatyków SLD i PSL zaliczają się do niej również respondenci niezdecydowani, na którą partię oddaliby swój głos w ewentualnych wyborach, a także osoby niezamierzające głosować. W ocenie ogólnej sytuacji w kraju respondenci niezdecydowani niewiele różnią się od elektoratów ugrupowań opozycyjnych.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju															
	dobry								zły							
	V '99	VI '99	VII '99	VIII '99	IX '99	X '99	XI '99	XII '99	V '99	VI '99	VII '99	VIII '99	IX '99	X '99	XI '99	XII '99
	w procentach															
UW	73	89	79	58	75	59	63	84	14	5	13	38	20	30	28	14
AWS	58	61	54	53	55	57	59	51	30	24	34	35	33	37	29	35
SLD	35	32	24	22	21	13	21	18	54	56	68	69	72	82	71	71
PSL	22	26	18	20	19	15	14	9	70	63	79	67	75	78	70	77
Niezdecydowani	29	24	18	29	12	27	16	14	52	48	59	52	66	63	54	68
Niezamierzający głosować	23	30	18	21	27	13	21	20	62	51	65	66	65	74	66	60

Pominięto „trudno powiedzieć”.

Podobnie jak miesiąc temu oceniana jest sytuacja polityczna w kraju (różnice mieszczą się w granicach błędu statystycznego). Obecnie 8% badanych uważa, że jest ona dobra, natomiast ponad dwie piąte (45%) wyraża przeciwną opinię. Niewiele mniejsza grupa (40%) ocenia, że sytuacja polityczna w Polsce jest „ani dobra, ani zła”. Lepiej postrzegają ją osoby o poglądach prawicowych (14% ocen dobrych i 38% - złych) niż deklarujące orientację centrową (odpowiednio 7% i 45%) czy lewicową (4% i 59%).

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98	'99											
	w procentach												
- dobra	14	14	10	10	12	13	15	11	9	9	6	10	8
- ani dobra, ani zła	45	47	40	41	41	41	45	35	36	36	35	38	40
- zła	30	26	38	37	37	34	28	41	44	45	50	43	45
Trudno powiedzieć	11	13	11	12	10	12	12	14	11	10	9	9	8

W stosunku do listopada nie zmieniły się opinie o sytuacji gospodarczej. Połowa Polaków ocenia stan polskiej gospodarki jako zły, a 11% - jako dobry. Co trzeci ankietowany uważa, że sytuacja gospodarcza jest „ani dobra, ani zła”.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98	'99											
	w procentach												
- dobra	17	17	14	10	10	12	12	10	8	10	8	10	11
- ani dobra, ani zła	36	38	33	32	32	32	35	30	26	27	28	34	32
- zła	41	39	49	53	54	51	47	53	60	60	60	53	52
Trudno powiedzieć	5	6	5	5	4	4	6	7	6	4	4	3	5

Negatywne oceny stanu gospodarki przeważają nad pozytywnymi we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Nieco lepiej niż pozostali sytuację gospodarczą kraju postrzegają badani dobrze oceniający własne warunki materialne, jednak również wśród nich opinie złe przeważają nad dobrymi.

Opinie o stanie gospodarki zależą od poglądów politycznych - orientacja lewicowa sprzyja krytycyzmowi w ocenie sytuacji gospodarczej (64%), prawicowa sprawia, że jest on znacznie mniej nasilony (39%).

Nie zmieniły się oceny sytuacji w zakładach pracy badanych. W grudniu jedna trzecia zatrudnionych respondentów (32%) ocenia ją pozytywnie, nieco większa grupa (35%) - negatywnie, a 30% - wystawia ocenę pośrednią. Ankietowani pracujący w firmach prywatnych, a także w zakładach o własności mieszanej - prywatnej i państwowej oceniają ich sytuację lepiej niż pracownicy instytucji państwowych i publicznych. Zdecydowanie najgorzej postrzegają sytuację w swoim miejscu pracy osoby pracujące w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	‘99 w procentach											
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)												
N=	619	555	545	581	584	592	546	537	570	559	556	549
- dobra	34	32	29	34	28	36	30	32	27	31	33	32
- ani dobra, ani zła	31	30	30	29	33	29	24	27	33	26	30	30
- zła	33	36	37	36	38	34	44	40	37	40	35	35
Trudno powiedzieć	2	2	3	1	1	1	2	1	3	3	2	4
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych												
- dobra	30	28	25	34	28	38	27	29	24	24	33	26
- ani dobra, ani zła	34	31	32	25	31	24	20	32	37	32	34	33
- zła	31	40	41	40	40	37	52	38	38	39	33	38
Trudno powiedzieć	5	1	2	1	1	1	1	1	1	5	1	3
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej												
- dobra	44	44	41	46	29	40	36	52	33	37	40	41
- ani dobra, ani zła	25	26	21	26	43	33	20	16	28	27	28	31
- zła	31	27	33	26	26	26	42	30	37	33	30	22
Trudno powiedzieć	0	3	5	1	1	1	2	2	2	3	2	6
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem												
- dobra	47	40	39	38	38	44	37	38	35	49	41	41
- ani dobra, ani zła	32	39	38	36	35	39	36	38	40	25	32	31
- zła	19	20	21	24	25	16	24	23	23	25	23	25
Trudno powiedzieć	2	1	2	1	2	0	3	1	2	1	4	3
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych												
- dobra	3	5	3	3	7	5	9	0	3	2	8	14
- ani dobra, ani zła	26	9	14	28	16	17	13	6	12	5	18	23
- zła	71	82	80	69	77	76	78	94	81	90	72	64
Trudno powiedzieć	0	4	3	0	0	1	0	1	4	3	2	0

W grudniu nie zmieniły się w istotny sposób oceny warunków materialnych gospodarstw domowych (3-punktowy wzrost odsetka opinii negatywnych mieści się w granicach błędu statystycznego).

Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98		'99										
	w procentach												
– dobre	28	26	22	22	25	23	24	19	24	19	21	24	23
– ani dobre, ani złe	46	46	51	43	45	44	45	47	43	45	46	45	43
– złe	27	28	28	35	30	33	31	33	32	36	33	30	33

Pogorszyły się jednak ogólne oceny warunków życia respondentów i ich rodzin. Obecnie grupa niezadowolonych z warunków życia jest nieco liczniejsza (27%) niż zadowolonych (23%), a połowa ankietowanych wyraża opinię neutralną. Oznacza to, że po krótkotrwałej listopadowej poprawie, w grudniu oceny powróciły do stanu poprzedniego.

Tabela 7

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98		'99										
	w procentach												
– dobrze	23	22	22	22	26	25	26	24	25	22	22	26	23
– ani dobrze, ani źle	54	55	53	50	51	52	51	50	49	52	50	52	49
– źle	22	23	25	27	23	23	23	25	26	26	28	22	27
Trudno powiedzieć	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

PROGNOZY

Ogólne prognozy rozwoju sytuacji w Polsce w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy uległy nieznacznemu pogorszeniu, co wyraża się w 3-punktowym spadku odsetka optymistów. Stanowią oni obecnie 12% badanych, podczas gdy pesymistów jest niemal trzykrotnie więcej (34%).

Tabela 8

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskaźniki respondentów według terminów badań													
	XII '98	I '99	II '99	III '99	IV '99	V '99	VI '99	VII '99	VIII '99	IX '99	X '99	XI '99	XII '99	
	w procentach													
Poprawi się	17	19	19	15	14	16	20	14	13	13	11	15	12	
Nie zmieni się	45	40	38	41	42	41	45	41	39	44	46	43	46	
Pogorszy się	28	34	34	38	35	35	26	36	41	37	36	33	34	
Trudno powiedzieć	10	7	9	6	9	7	9	9	7	6	7	9	8	

Przewagę optymistów nad pesymistami rejestrujemy w elektoratach UW i AWS, natomiast wśród potencjalnych wyborców partii opozycyjnych, a także respondentów niezdecydowanych, na którą partię oddać głos w ewentualnych wyborach, oraz biernych politycznie więcej osób przewiduje pogorszenie sytuacji w kraju niż jej poprawę.

Tabela 9

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Prognoza ogólnej sytuacji w kraju							
	poprawa		bez zmian		pogorszenie		Trudno powiedzieć	
	XI '99	XII '99	XI '99	XII '99	XI '99	XII '99	XI '99	XII '99
	w procentach							
UW	27	41	44	48	18	9	11	2
AWS	37	24	43	52	16	17	4	7
SLD	6	7	40	45	50	44	4	4
PSL	18	4	46	41	29	46	7	9
Niezdecydowani	14	8	43	49	28	35	15	8
Niezamierzający głosować	13	9	43	46	34	34	10	11

Prognozy dotyczące sytuacji politycznej w kraju nie uległy zmianom. Ponad połowa badanych (56%) nie przewiduje zmian w ciągu najbliższego roku, a pesymiści (22%) są liczniejsi niż optymiści (12%).

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98	'99											
	w procentach												
– poprawi się	16	15	16	14	14	12	15	11	11	12	14	13	12
– nie zmieni się	55	53	48	51	53	54	56	49	50	51	49	55	56
– pogorszy się	15	17	20	19	17	18	15	24	23	24	24	20	22
Trudno powiedzieć	14	14	16	16	16	16	14	16	16	13	13	12	10

W stosunku do listopada nieznacznie pogorszyły się opinie na temat perspektyw polskiej gospodarki. Wyraża się to w niewielkim, 3-punktowym spadku odsetka osób spodziewających się poprawy sytuacji gospodarczej. Stanowią oni obecnie 14% badanych, natomiast przewidujących pogorszenie jest niemal dwukrotnie więcej (27%).

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98	'99											
	w procentach												
– poprawi się	23	21	21	16	16	17	21	15	14	15	13	17	14
– nie zmieni się	41	43	41	42	48	46	47	44	40	42	47	47	52
– pogorszy się	24	25	27	29	25	25	22	29	35	35	30	27	27
Trudno powiedzieć	11	11	11	13	11	13	11	12	11	9	10	9	8

Nie zmieniły się prognozy dotyczące sytuacji w zakładach pracy respondentów. Odsetek pracowników spodziewających się poprawy (19%) jest niższy niż pesymistów (26%), a najliczniejszą grupę zatrudnionych stanowią ci, którzy nie przewidują zmian (45%). W prognozowaniu sytuacji swojego zakładu najwięcej optymizmu wykazują pracownicy spółek o własności mieszanej - prywatnej i państwowej. Więcej optymistów niż pesymistów jest również wśród pracujących w sektorze prywatnym poza rolnictwem. Perspektywy swojego zakładu pracy nieco gorzej postrzegają badani zatrudnieni w instytucjach państwowych, a najgorzej - rolnicy indywidualni.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	‘99 w procentach											
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)												
N=	623	558	547	591	582	590	544	542	569	555	565	552
– poprawi się	22	20	18	19	19	22	16	16	20	13	20	19
– pozostanie bez zmian	41	46	45	45	43	46	45	44	49	50	47	45
– pogorszy się	25	26	25	26	27	22	31	31	23	27	26	26
Trudno powiedzieć	12	9	12	10	11	10	9	9	8	9	7	10
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych												
– poprawi się	21	16	16	15	16	24	11	13	18	15	17	15
– pozostanie bez zmian	37	47	41	46	46	40	46	48	47	47	53	45
– pogorszy się	26	27	32	33	29	25	37	28	28	30	26	32
Trudno powiedzieć	16	10	11	6	9	11	6	11	7	8	4	8
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej												
– poprawi się	28	26	17	30	22	16	20	21	21	12	16	30
– pozostanie bez zmian	46	42	47	38	44	50	43	44	56	60	44	40
– pogorszy się	20	24	24	20	25	19	26	28	18	21	33	21
Trudno powiedzieć	6	9	11	12	10	15	11	8	5	7	6	9
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem												
– poprawi się	28	25	23	24	29	28	20	21	22	15	31	23
– pozostanie bez zmian	51	56	52	49	41	56	49	49	55	58	48	51
– pogorszy się	11	13	13	15	19	11	20	20	13	19	11	16
Trudno powiedzieć	10	6	12	11	11	5	10	10	10	8	10	10
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych												
– poprawi się	3	5	9	11	1	11	12	3	12	5	17	10
– pozostanie bez zmian	27	24	43	31	39	33	26	23	36	31	33	41
– pogorszy się	63	64	36	39	41	48	60	69	46	46	47	45
Trudno powiedzieć	7	7	12	18	19	8	2	5	6	18	4	4

Gorsze niż miesiąc temu są prognozy dotyczące jakości życia respondentów i ich rodzin w ciągu najbliższego roku. Odsetek osób przewidujących poprawę warunków życia zmalał o 4 punkty, jednocześnie zaś odsetek obawiających się ich pogorszenia zwiększył się o 8 punktów. Niemal połowa ankietowanych przewiduje, że za rok im i ich rodzinom będzie się żyło tak samo.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	'98	'99											
	w procentach												
– lepiej	20	20	19	18	17	17	20	15	14	16	14	16	12
– tak samo	43	44	48	41	48	46	44	44	44	49	47	49	48
– gorzej	25	25	22	28	24	25	23	29	30	26	29	23	31
Trudno powiedzieć	12	11	11	13	12	12	13	12	12	9	10	12	10

Optymizmowi w prognozach jakości życia rodzin sprzyjają te same czynniki, które wpływają na oceny obecnych warunków życia. Respondenci znajdujący się w lepszej sytuacji ekonomicznej, badani lepiej wykształceni oraz mieszkańcy największych miast częściej skłonni są prognozować poprawę swoich warunków życia. Jeżeli weźmiemy pod uwagę pozycję zawodową badanych, to ponadprzeciętnym optymizmem wyróżniają się członkowie kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatni przedsiębiorcy, a spośród biernych zawodowo - uczniowie i studenci.

★

★

★

Podsumowując mijający rok można powiedzieć, że nastroje społeczne ustabilizowały się na stosunkowo niskim poziomie. Wskaźniki nastrojów kształtowane przez media (opinie o sytuacji ogólnej, sytuacji politycznej) ulegają wahaniom w większym stopniu niż te, na które decydujący wpływ mają osobiste doświadczenia respondentów (oceny sytuacji w zakładach pracy, oceny warunków materialnych).

Opracował

Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	59	15	1097
Płeć				
Mężczyźni	27	62	11	520
Kobiety	25	56	18	577
Wiek				
18-24 lat	32	51	17	157
25-34	31	52	17	194
35-44	24	63	13	229
45-54	21	66	12	211
55-64	23	66	11	118
65 lat i więcej	27	54	19	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	62	17	406
Miasto do 20 tys.	19	65	17	130
20 - 100 tys.	25	61	14	205
101 - 500 tys.	31	56	12	206
501 tys.i więcej mieszk.	44	44	12	150
Wykształcenie				
Podstawowe	19	65	16	335
Zasadnicze zawodowe	21	67	12	287
Średnie	33	50	17	379
Wyższe	43	47	11	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	46	46	9	59
Prac.umysł.niż.szczębla	28	53	19	110
Pracownicy fiz.- umysł.	22	62	16	108
Robotnicy wykwalifikowani	26	55	19	87
Robotnicy niewykwalifik.	10	86	4	50
Rolnicy	10	83	7	54
Pracujący na własny rach.	41	50	9	55
Bierni zawodowo				
Renciści	22	65	13	140
Emeryci	26	55	18	201
Uczniowie i studenci	47	41	12	55
Bezrobotni	22	59	19	113
Gospodynie domowe i inni	27	60	13	61
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	26	60	14	186
spółce właścicieli	32	54	14	91
prywatnych i państwa	28	57	16	200
sekt. pryw. poza rolnict.	13	81	6	67
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	19	69	12	157
276 - 399	18	68	14	109
400 - 549	24	56	20	281
550 - 799	30	57	14	161
Powyżej 799 zł	40	49	11	158
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	66	14	365
Średnie	21	60	19	476
Dobre	45	46	9	255
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	67	11	74
Raz w tygodniu	28	57	16	571
1-2 razy w miesiącu	24	61	16	160
Kilka razy w roku	28	59	13	207
W ogóle nie uczestniczy	21	62	18	84
Poglądy polityczne				
Lewica	17	74	9	273
Centrum	24	61	15	312
Prawica	44	43	13	274
Trudno powiedzieć	20	57	23	237

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce? Czy jest ona: (%)

	bardzo dobra	dobra	ani dobra, ani zła	zła	bardzo zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	8	40	36	9	8	1097
Płeć							
Mężczyźni	0	6	39	40	11	4	520
Kobiety	0	10	41	32	7	11	577
Wiek							
18-24 lat	0	9	52	29	4	5	157
25-34	0	6	46	36	8	4	194
35-44	0	8	39	42	6	5	229
45-54	0	6	41	34	12	7	211
55-64	0	6	28	45	15	6	118
65 lat i więcej	0	12	31	30	8	19	188
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	8	45	30	7	10	406
Miasto do 20 tys.	0	9	36	42	5	7	130
20 - 100 tys.	0	7	37	41	10	5	205
101 - 500 tys.	0	6	41	39	11	4	206
501 tys.i więcej mieszk.	1	9	32	34	13	11	150
Wykształcenie							
Podstawowe	0	7	38	32	9	14	335
Zasadnicze zawodowe	0	4	44	37	8	7	287
Średnie	0	11	38	38	8	5	379
Wyższe	0	6	41	38	13	1	96
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	6	35	47	12	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	0	12	34	44	4	6	110
Pracownicy fiz. - umysł.	0	6	44	34	7	8	108
Robotnicy wykwalifikowani	0	5	40	39	13	3	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	3	53	32	10	3	50
Rolnicy	0	5	52	26	3	15	54
Pracujący na własny rach.	0	9	31	33	21	6	55
Bierni zawodowo							
Renciści	0	7	35	35	8	14	140
Emeryci	0	9	30	36	11	14	201
Uczniowie i studenci	0	15	56	26	2	0	55
Bezrobotni	0	3	49	37	5	5	113
Gospodynie domowe i inni	0	10	45	33	10	3	61
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	0	5	38	43	8	6	186
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	0	12	42	31	11	4	91
sekt. pryw. poza rolnict.	0	5	40	40	12	3	200
prywatnym gosp. rolnym	1	7	48	27	5	13	67
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	5	48	35	9	3	157
276 - 399	0	9	34	38	10	9	109
400 - 549	0	6	45	30	10	8	281
550 - 799	0	12	38	38	5	8	161
Powyżej 799 zł	0	8	32	44	12	4	158
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	4	37	38	12	9	365
Średnie	0	7	44	34	7	8	476
Dobre	0	15	37	35	7	5	255
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	1	7	41	33	6	13	74
Raz w tygodniu	0	9	42	35	8	6	571
1-2 razy w miesiącu	0	6	33	42	9	10	160
Kilka razy w roku	0	6	41	32	12	9	207
W ogóle nie uczestniczy	0	5	30	42	10	13	84
Poglądy polityczne							
Lewica	0	4	33	45	14	4	273
Centrum	0	7	42	35	10	6	312
Prawica	0	14	46	33	5	2	274
Trudno powiedzieć	0	5	37	30	6	21	237

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce? Czy jest ona: (%)

	bardzo dobra	dobra	ani dobra, ani zła	zła	bardzo zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	11	32	42	10	5	1097
Płeć							
Mężczyźni	0	9	34	44	10	3	520
Kobiety	0	12	31	40	10	7	577
Wiek							
18-24 lat	0	13	40	39	5	4	157
25-34	0	10	40	37	11	2	194
35-44	0	10	32	48	8	2	229
45-54	0	10	28	45	13	5	211
55-64	0	6	30	42	18	4	118
65 lat i więcej	0	14	26	39	9	12	188
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	5	27	49	12	7	406
Miasto do 20 tys.	0	11	32	46	7	5	130
20 - 100 tys.	0	12	33	40	11	3	205
101 - 500 tys.	0	12	40	37	10	1	206
501 tys.i więcej mieszk.	0	19	36	30	7	8	150
Wykształcenie							
Podstawowe	0	6	30	41	13	10	335
Zasadnicze zawodowe	0	9	33	44	11	3	287
Średnie	0	13	32	43	9	2	379
Wyższe	0	20	40	30	6	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	26	41	27	5	1	59
Prac.umysł.niż.szczebła	0	15	35	43	6	2	110
Pracownicy fiz.-umysł.	0	7	38	37	12	5	108
Robotnicy wykwalifikowani	0	9	35	46	7	3	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	40	45	12	4	50
Rolnicy	0	2	14	65	16	4	54
Pracujący na własny rach.	0	14	42	32	9	3	55
Bierni zawodowo							
Renciści	0	8	31	43	10	9	140
Emeryci	0	13	25	42	11	9	201
Uczniowie i studenci	0	17	48	30	5	0	55
Bezrobotni	0	5	26	49	16	4	113
Gospodynie domowe i inni	0	10	33	41	16	0	61
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	0	9	37	45	6	3	186
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	0	18	40	32	8	1	91
sekt. pryw. poza rolnict.	0	12	37	37	10	5	200
prywatnym gosp. rolnym	0	5	17	54	21	3	67
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	4	35	49	9	3	157
276 - 399	0	8	30	45	12	5	109
400 - 549	0	8	32	43	11	5	281
550 - 799	0	11	32	43	8	6	161
Powyżej 799 zł	0	21	37	31	8	2	158
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	7	27	45	16	5	365
Średnie	0	7	36	43	8	5	476
Dobre	0	22	34	34	6	3	255
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	12	34	36	13	6	74
Raz w tygodniu	0	10	34	43	9	4	571
1-2 razy w miesiącu	0	7	27	49	10	7	160
Kilka razy w roku	0	11	33	38	12	5	207
W ogóle nie uczestniczy	0	17	28	36	11	7	84
Poglądy polityczne							
Lewica	0	7	27	49	15	2	273
Centrum	0	9	32	46	10	3	312
Prawica	0	21	37	34	5	2	274
Trudno powiedzieć	0	5	34	38	10	13	237

Tabela 4. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	bardzo dobrze	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	bardzo źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	22	49	22	5	1	1094
Płeć							
Mężczyźni	1	20	51	22	5	1	518
Kobiety	1	24	47	21	5	1	577
Wiek							
18-24 lat	4	38	38	13	7	1	157
25-34	1	34	48	14	3	0	194
35-44	0	20	53	23	2	1	228
45-54	1	15	52	26	7	0	211
55-64	1	15	47	30	8	0	118
65 lat i więcej	1	13	52	26	7	1	187
Miejsce zamieszkania							
Wieś	1	16	48	27	7	1	404
Miasto do 20 tys.	3	23	46	22	6	0	130
20 - 100 tys.	0	20	59	17	3	0	205
101 - 500 tys.	2	30	44	19	5	0	206
501 tys.i więcej mieszk.	1	28	49	16	4	2	150
Wykształcenie							
Podstawowe	1	13	45	34	8	0	334
Zasadnicze zawodowe	1	18	50	23	7	1	286
Średnie	2	27	54	14	3	1	379
Wyższe	3	46	41	9	1	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	5	53	35	7	0	0	59
Prac.umysł.niż.szczebła	0	30	60	10	0	1	110
Pracownicy fiz.-umysł.	1	29	48	15	6	0	108
Robotnicy wykwalifikowani	1	25	59	13	1	1	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	2	57	32	7	3	50
Rolnicy	0	15	49	27	8	0	52
Pracujący na własny rach.	0	45	41	14	1	0	55
Bierni zawodowo							
Renciści	0	9	53	29	10	0	140
Emeryci	1	16	52	25	6	1	200
Uczniowie i studenci	8	56	23	14	0	0	55
Bezrobotni	2	6	44	37	10	0	113
Gospodynie domowe i inni	0	16	47	27	10	0	61
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	1	30	52	16	0	1	186
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	2	37	52	7	3	0	91
sekt. pryw. poza rolnict.	1	27	51	16	4	1	200
prywatnym gosp. rolnym	0	16	50	24	9	0	67
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	2	4	38	39	15	1	155
276 - 399	0	9	49	34	9	0	109
400 - 549	0	19	57	18	5	0	280
550 - 799	0	22	54	19	3	1	161
Powyżej 799 zł	2	46	46	5	0	0	158
Ocena własnych war. mater.							
Źle	1	5	33	47	14	1	363
Średnie	0	13	73	12	1	0	475
Dobre	3	64	27	4	2	1	255
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	24	51	19	6	0	74
Raz w tygodniu	1	24	48	22	5	0	571
1-2 razy w miesiącu	2	17	54	22	5	0	160
Kilka razy w roku	0	23	49	21	5	1	204
W ogóle nie uczestniczy	3	20	42	27	7	2	84
Poglądy polityczne							
Lewica	1	22	52	21	3	1	272
Centrum	1	16	58	19	6	0	310
Prawica	0	35	38	22	4	0	274
Trudno powiedzieć	3	16	46	26	9	1	237

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Zdecydowanie poprawi się	Raczej poprawi się	Nie zmieni się	Raczej pogorszy się	Zdecydowanie pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	11	46	27	6	8	1097
Płeć							
Mężczyźni	1	10	46	28	8	7	520
Kobiety	0	12	47	26	5	9	577
Wiek							
18-24 lat	1	13	56	22	1	7	157
25-34	0	14	47	23	4	12	194
35-44	0	7	52	31	7	3	229
45-54	0	14	42	28	11	5	211
55-64	1	9	44	29	10	7	118
65 lat i więcej	1	10	38	29	6	16	188
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	10	45	27	6	13	406
Miasto do 20 tys.	0	6	46	31	9	7	130
20 - 100 tys.	0	10	52	23	10	6	205
101 - 500 tys.	0	9	47	32	5	6	206
501 tys.i więcej mieszk.	2	25	43	24	4	1	150
Wykształcenie							
Podstawowe	0	11	42	25	9	13	335
Zasadnicze zawodowe	0	10	47	30	6	7	287
Średnie	1	12	50	27	4	6	379
Wyższe	3	15	43	29	7	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	10	57	20	11	3	59
Prac.umysł.niż.szczebla	2	12	49	34	2	2	110
Pracownicy fiz.-umysł.	0	12	54	22	4	8	108
Robotnicy wykwalifikowani	0	15	44	25	3	12	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	4	44	42	6	4	50
Rolnicy	0	2	53	32	8	6	54
Pracujący na własny rach.	2	19	40	26	11	2	55
Bierni zawodowo							
Renciści	0	12	48	20	9	11	140
Emeryci	2	11	37	32	7	12	201
Uczniowie i studenci	0	18	50	23	2	6	55
Bezrobotni	0	7	48	28	8	9	113
Gospodynie domowe i inni	0	12	45	24	10	9	61
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	0	8	51	32	4	5	186
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	1	15	48	23	6	8	91
sekt. pryw. poza rolnict.	1	13	48	26	7	4	200
prywatnym gosp. rolnym	0	3	51	28	10	9	67
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	11	39	30	11	9	157
276 - 399	0	7	41	34	9	9	109
400 - 549	0	10	48	30	6	7	281
550 - 799	0	12	48	27	6	8	161
Powyżej 799 zł	2	18	45	28	5	2	158
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	9	40	31	11	10	365
Średnie	0	9	52	26	4	8	476
Dobre	2	19	44	26	4	5	255
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	1	15	34	34	3	14	74
Raz w tygodniu	0	12	48	25	8	7	571
1-2 razy w miesiącu	1	9	50	28	4	9	160
Kilka razy w roku	1	11	45	29	6	9	207
W ogóle nie uczestniczy	1	6	45	31	9	8	84
Poglądy polityczne							
Lewica	0	8	46	31	9	6	273
Centrum	1	12	47	31	5	4	312
Prawica	2	18	50	23	4	4	274
Trudno powiedzieć	0	7	42	23	8	21	237

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:
(%)

	poprawi się	pozostanie bez zmian	raczej się pogorszy	zdecydowanie się pogorszy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	56	18	4	10	1093
Płeć						
Mężczyźni	11	58	18	5	8	519
Kobiety	12	55	18	3	12	575
Wiek						
18-24 lat	16	62	8	2	11	157
25-34	15	61	17	2	6	194
35-44	11	53	26	3	8	228
45-54	10	59	15	7	9	211
55-64	8	60	16	6	10	118
65 lat i więcej	10	45	24	4	17	186
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	54	18	4	14	403
Miasto do 20 tys.	11	57	16	6	10	130
20 - 100 tys.	8	60	19	2	11	205
101 - 500 tys.	12	62	20	4	3	206
501 tys.i więcej mieszk.	23	49	18	3	8	150
Wykształcenie						
Podstawowe	9	54	17	5	16	333
Zasadnicze zawodowe	12	53	22	5	8	286
Średnie	14	61	15	2	8	379
Wyższe	14	55	26	2	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	67	17	1	3	59
Prac. umysł.niż.szczebla	12	57	18	4	9	110
Pracownicy fiz.- umysł.	14	59	16	4	6	108
Robotnicy wykwalifikowani	19	46	24	3	8	87
Robotnicy niewykwalifik.	5	53	28	2	12	50
Rolnicy	0	63	18	9	10	52
Pracujący na własny rach.	13	65	12	4	6	55
Bierni zawodowo						
Renciści	11	54	20	2	13	139
Emeryci	10	49	23	5	14	199
Uczniowie i studenci	24	64	8	2	3	55
Bezrobotni	11	62	12	3	12	113
Gospodynie domowe i inni	13	57	12	7	11	61
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	7	62	22	3	6	186
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	21	56	14	3	6	91
sekt. pryw. poza rolnict.	15	53	22	3	7	200
prywatnym gosp. rolnym	3	61	14	9	12	67
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	7	57	18	6	12	154
276 - 399	4	55	24	5	12	109
400 - 549	13	56	17	4	9	281
550 - 799	16	54	18	3	9	161
Powyżej 799 zł	16	59	20	3	3	157
Ocena własnych war. mater.						
Złe	8	52	22	6	13	361
Średnie	10	60	18	2	10	476
Dobre	21	56	14	3	6	255
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	7	48	21	1	22	74
Raz w tygodniu	12	58	17	5	9	569
1-2 razy w miesiącu	9	55	22	3	11	160
Kilka razy w roku	17	56	17	3	8	205
W ogóle nie uczestniczy	11	54	19	5	11	84
Poglądy polityczne						
Lewica	10	58	22	5	5	273
Centrum	12	58	20	3	7	310
Prawica	18	58	16	3	4	274
Trudno powiedzieć	7	50	14	3	26	235